

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Ondřeje Mrákoty a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobce: **D. S.,** zastoupen Mgr. Závišem Löffelmannem, advokátem se sídlem Karlovo náměstí 671/24, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2017, č. j. 1 Az 55/2016 - 48,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna ustanoveného zástupce Mgr. Záviše Löffelmanna **se určuje** částkou 4114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) požádal dne 5. 6. 2016 o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že o mezinárodní ochranu žádá z náboženských důvodů. Stěžovatel přísluší k Ukrajinské autokefální pravoslavné církvi, která není podřízena moskevskému ani kyjevskému patriarchátu, přičemž pravoslavná církev náležející ke kyjevskému patriarchátu se snaží podmanit si církev, jíž je stěžovatel členem; stěžovatelově církvi vytýká, že spolupracuje s Ukrajinskou pravoslavnou církví moskevského patriarchátu, členové Ukrajinské pravoslavné církve kyjevského patriarchátu nadávají stěžovateli a členům jeho církve do separatistů, nazývají je *„pátou kolonou“*. Stěžovatel uvedl, že dokonce docházelo ke střetům mezi členy těchto církví. V rámci jednoho z těchto střetů byl stěžovatel zbit neznámými lidmi v *„maskáčích“* a utrpěl zranění. Stěžovateli a duchovnímu z jeho vesnice bylo také vyhrožováno. Duchovní se obrátil na policii, která mu ovšem nepomohla. Stěžovatel dále uvedl, že pochází z Vinické oblasti, je svobodný,

bezdětný a je zdravý; pouze v roce 2006 při autonehodě utrpěl zranění hlavy, s nímž se dlouho léčil (dodnes má bolesti hlavy). Další zranění hlavy mu někdo způsobil zbraní při útocích v lednu 2016.

[2] Rozhodnutím ze dne 12. 8. 2016, č. j. OAM-524/ZA-ZA11-ZA17-2016, žalovaný stěžovateli neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

[3] Stěžovatel proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) v záhlaví označeným rozsudkem jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

[4] Městský soud ve vztahu k aplikaci § 12 písm. b) zákona o azylu s odkazem na § 2 odst. 8 zákona o azylu konstatoval, že povinností stěžovatele jako žadatele o mezinárodní ochranu nebylo své tvrzené pronásledování prokazovat jiným prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Povinností žalovaného pak bylo, aby v případě pochybností shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost stěžovatele vyvracejí či zpochybňují. Odůvodněný strach žadatele o mezinárodní ochranu ve smyslu citovaného ustanovení se přitom dle městského soudu musí zakládat na objektivních důvodech a v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu bylo třeba posoudit, zda subjektivní pohled stěžovatele nalézá oporu v nashromážděném důkazním materiálu. Městský soud dovodil, že žalovaný při posouzení, zda byl stěžovatel vystaven pronásledování z důvodu náboženství, resp. zda mohl mít stěžovatel odůvodněný strach z takového pronásledování, shromáždil relevantní aktuální a důvěryhodné informace a postupoval v souladu se zákonem.

[5] Městský soud uvedl, že v projednávané věci stěžovatel své obavy zdůvodňoval údajnými výhrůžkami a konfliktem s členy církve kyjevského patriarchátu. V této souvislosti ovšem městský soud zdůraznil, že stěžovatel byl pouze řadovým členem své církve; pouze se účastnil pravidelných bohoslužeb. Ve shodě se žalovaným neshledal městský soud uvedené dostatečné pro splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany, a to zejména proto, že stěžovatel nevyužil ochrany poskytované ukrajinským právním řádem. Na Ukrajině přitom existují právní mechanismy, které umožňují vznést také stížnosti na postup policie či jiných orgánů státní moci. Stěžovatel však tímto způsobem nepostupoval, přestože měl prostředky právní ochrany k dispozici a obrátil se pouze na místní policii, která jeho případ nevyšetřila. Stěžovatel tedy nevyčerpal všechny reálné dostupné prostředky ochrany.

[6] Městský soud dále neshledal ani důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany podle § 13 zákona o azylu; důvody pro poskytnutí této formy mezinárodní ochrany stěžovatel ani netvrdil.

[7] K možnému udělení mezinárodní ochrany dle § 14 zákona o azylu městský soud uvedl, že může přezkoumat pouze to, zda žalovaný nevybočil z mezí správního uvážení. Městský soud připustil, že v rozhodnutí žalovaného je odůvodnění nesplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu stručnější, nicméně žalovaný posoudil rodinnou, sociální a ekonomickou situaci stěžovatele a při hodnocení, zda na základě těchto skutečností

pokračování

existuje důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, nevybočil ze zákonem stanovených limitů.

[8] Městský soud rovněž hodnotil možnost udělení mezinárodní ochrany dle § 14a a § 14b zákona o azylu a se závěry žalovaného, že stěžovatel nesplnil podmínky ani pro udělení tohoto druhu mezinárodní ochrany, se ztotožnil. Městský soud v této souvislosti uvedl, že nic nenasvědčuje tomu, že by stěžovateli v případě návratu do země původu hrozilo nebezpečí vážné újmy. Proti stěžovateli v jeho vlasti nikdy nebylo vedeno žádné trestní stíhání a stěžovatel ani v průběhu správního řízení netvrdil, že by ze strany ukrajinských státních orgánů bylo vůči němu postupováno nelidským či ponižujícím způsobem. Z opatřených informací rovněž plyne, že osobám, které pobývaly dlouhodobě v zahraničí nebo požádaly o azyl, po návratu na Ukrajinu obecně nehrozí nebezpečí vážné újmy.
[9] Městský soud rovněž konstatoval, že stěžovateli v případě návratu do vlasti nehrozí ani vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Ozbrojený konflikt na Ukrajině probíhal výhradně území Doněcké a Luhanské oblasti, ale v místě bydliště stěžovatele na Ukrajině je bezpečnostní situace stabilní.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[10] Stěžovatel napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[11] Podle názoru stěžovatele se městský soud dostatečně nevypořádal se žalobními námitkami, případně se s některými nevypořádal vůbec, neboť pouze zopakoval závěry žalovaného.

[12] Stěžovatel namítl, že žalovaný nezjistil skutkový stav věci, o němž by nebyly důvodné pochybnosti, a to minimálně ve vztahu k § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu. Stěžovatel zdůraznil, že žadatel o mezinárodní ochranu nemá možnost prokázat svá tvrzení, na základě kterých odůvodňuje svou žádost, a není proto schopen prokázat relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Důkazní břemeno je v řízení o mezinárodní ochraně rozděleno mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného, přičemž žalovaný disponuje řadou prostředků, jimiž je schopen zjišťovat informace relevantní pro řízení o mezinárodní ochraně. Stěžovatel v této souvislosti odkázal na metodickou Příručku k postupům a kritériím pro určení právního postavení uprchlíků vydanou Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v roce 1992, která se v čl. 195 – 219 věnuje problematice „prokazování faktů“.

[13] Dle stěžovatele žalovaný pouze formálně prověřil situaci na Ukrajině, aniž by se zabýval situací týkající se stěžovatele, tedy zda mu hrozí azylově relevantní pronásledování z důvodu výhružek a konfliktu s osobami, jež jsou členy jiné církve. Stěžovatel konkrétně nesouhlasí se zjištěním, že pronásledování jeho osoby a rodiny nebylo plánované a také s tím, že nebyl vůdčím představitelem církve, ale pouze řadovým členem. Žalovaný se rovněž nezabýval tím, jakým způsobem správní orgány řeší konflikty stěžovatelem

uváděných církví. Stěžovatel uvedl, že již v žalobě namítal, že žalovaný k těmto závěrům dospěl na základě obecných a zastaralých zpráv; s touto argumentací se městský soud podle názoru stěžovatele nevypořádal.

[14] Stěžovatel v souvislosti se svými zraněními rovněž nesouhlasí se závěrem žalovaného a městského soudu, že nevyužil všechny ochranné mechanismy, jež právní řád Ukrajiny nabízí. Stěžovatel se obrátil na státní orgány, ale ochrany se mu nedostalo.

[15] Stěžovatel dále namítl, že žalovaný neposoudil řádně možnost udělení humanitárního azylu.

[16] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[17] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že trvá na správnosti jím vydaného rozhodnutí, v němž dostatečně a srozumitelně s přihlédnutím k individuální situaci stěžovatele a v souladu s právními předpisy vyhodnotil stěžovatelovu žádost o mezinárodní ochranu, a to na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalovaný v podrobnostech odkázal na své rozhodnutí a napadený rozsudek a také na své vyjádření k žalobě ze dne 1. 12. 2016, neboť stěžovatelovy kasační námitky se téměř shodují s žalobními body. Žalovaný rovněž podotkl, že stěžovatel zformuloval pouze obecné námitky, které zůstávají pouze v rovině nesouhlasu s právním hodnocením provedeným žalovaným a městským soudem.

[18] Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele odmítl jako nepřijatelnou, anebo ji případně zamítl jako nedůvodnou.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[20] Po konstatování včasnosti a přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval její přijatelností (§ 104a s. ř. s.).

[21] Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, je typickým neurčitým právním pojmem. Jeho výklad provedl například Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), podle kterého: *„Přesahem vlastních zájmů stěžovatele [...] je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu.*

pokračování

Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“

[22] Stěžovatel zejména namítal, že městský soud nezjistil dostatečně skutkový stav věci a jeho rozsudek je nepřezkoumatelný. Bylo-li by tomu tak, dopustil by se městský soud závažného pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Toto pochybení nelze na úrovni posuzování přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatele *prima facie* vyloučit, proto Nejvyšší správní soud přistoupil k jejímu věcnému projednání.

[23] Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Přitom zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[24] Kasační stížnost není důvodná.

[25] Nejvyšší správní soud nejprve zdůrazňuje, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského, resp. městského soudu (§ 102 s. ř. s.). Soudní ochrana veřejných subjektivních práv stěžovatele mu byla poskytnuta již individuálním projednáním jeho věci městským soudem. Důvody kasační stížnosti se proto musí odvíjet zejména od tvrzeného pochybení městského soudu, který se měl vadným, resp. nezákonným způsobem vypořádat s žalobními námitkami směřujícími proti rozhodnutí žalovaného. Jinými slovy, stěžovatel je povinen tvrdit některý z důvodů podle § 103 odst. 1 s. ř. s. týkající se řízení vedeného městským soudem anebo rozhodnutí soudu. Uvedení konkrétních důvodů kasační stížnosti není možné bez dalšího nahradit zopakováním žalobních námitek a argumentace předestřené v řízení u městského soudu. Kasační stížnost stěžovatele přitom spočívá zejména v zopakování části žalobních námitek.

[26] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nedostatečného vypořádání žalobních námitek městským soudem. Tuto námitku neshledal zdejší soud důvodnou, neboť městský soud neopomněl vypořádat jakoukoli ze žalobních námitek. Skutečnost, že stěžovatel se závěry městského soudu nesouhlasí, nezakládá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. To, zda byly postup a závěry městského soudu a žalovaného správné a zákonné, je pak předmětem posouzení dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2016, č. j. 4 Azs 107/2016 - 25).

[27] Dle § 12 písm. b) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

[28] Pronásledováním se dle § 2 odst. 4 zákona o azylu rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.

[29] Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu se původcem pronásledování nebo vážné újmy rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou.

[30] Stěžovatel tvrdil, že byl pro své náboženské vyznání (resp. církevní příslušnost) napadán členy Ukrajinské pravoslavné církve kyjevského patriarchátu a měl v této souvislosti obdržet také výhružné dopisy.

[31] Otázkou vzájemných střetů mezi na Ukrajině působící Ukrajinskou pravoslavnou církví moskevského patriarchátu, Ukrajinskou pravoslavnou církví kyjevského patriarchátu a Ukrajinskou autokefální pravoslavnou církví, resp. vzájemných střetů jejich stoupenců, se zabýval Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 30. 11. 2006, č. j. 4 Azs 264/2005 – 68. V uvedené věci se jednalo o obdobný incident jako v nyní projednávané věci, neboť ve věci projednávané čtvrtým senátem stěžovatel také tvrdil, že pomáhal v kostele pravoslavnému faráři, přičemž propukl spor mezi *„stoupenci pravoslaví a autokefální církve o budovu kostela; došlo i k bitce, jíž se také zúčastnil. Poté následovalo ještě několik potyček a stoupenci autokefální církve mu začali vyhrožovat, protože se zastal pravoslavného faráře. Vyhrožovali mu, že ho zmrzačí, chodili za ním domů, rozbíjeli okna, chtěli, aby přestoupil na jejich víru. Nakonec se rozhodl odjet z Ukrajiny [...] ze stoupenců autokefální církve měl strach, protože došlo k jeho napadení a byl zraněn na noze; také mu vyhrožovali, že pokud bude chodit na pravoslavné bohoslužby, zmrzačí ho [...] v souvislosti se svou vírou žádné problémy se státními orgány na Ukrajině neměl. Policii ani jinému státnímu orgánu napadené neoznámil.“*

[32] Ze zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2016 ze dne 27. 1. 2016 pro Ukrajinu, že Ústava a zákon z roku 1991 stanoví náboženská práva na Ukrajině a tato práva jsou obecně respektována, nicméně dochází k určitému tření mezi jednotlivými odnožemi pravoslavné církve. Nejvyšší správní soud tedy nemá pochyb o tom, že vztahy mezi uvedenými třemi církvemi nejsou zrovna přátelské a mezi jejich stoupenci může docházet k občasným vzájemným střetům. Uvedené ovšem nezakládá bez dalšího důvod pro závěr, že stěžovatel má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství v domovské zemi.

[33] Nutno ovšem v této souvislosti uvést, že z obsahu správního spisu, žaloby a kasační stížnosti je zjevné, že sám stěžovatel o své příslušnosti k té které církvi sám zřejmě nemá zcela jasno. Stěžovatel tak k žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že jeho *„náboženství patří k samostatné autokefální pravoslavné církvi, která není podřízena moskevskému ani kyjevskému patriarchátu. Ta pravoslavná církev podřízena Kyjevu se snaží podmanit si naši církev [...] Název naší církve je Ukrajinská pravoslavná církev. Přímo v Ukrajinské pravoslavné církvi, podřízené Kyjevu, došlo k rozkolu.“* V rámci protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany pak stěžovatel v souladu se svou žádostí o mezinárodní ochranu tvrdil, že v lednu 2016 měl incident s členy kyjevského patriarchátu. Po vydání z pohledu stěžovatele negativního rozhodnutí žalovaného dochází

pokračování

ke změně příslušnosti stěžovatele, který v žalobě počal tvrdit, je členem pravoslavné církve moskevského patriarchátu a v rozhodnutí žalovaného bylo jeho náboženské vyznání označeno chybně. Na tomto svém tvrzení pak setrval také u jednání městského soudu dne 28. 3. 2017. Zcela jasno do příslušnosti stěžovatele k té které ukrajinské pravoslavné církvi nevznesla bohužel ani kasační stížnost. V té stěžovatel poněkud nejasně a rozporně tvrdí, že je pronásledován *„z důvodu výhrůžek a konfliktu s osobami z pravoslavné církve ukrajinského patriarchátu (moskevského patriarchátu, používaná zkratka MP). Pro vysvětlenou stěžovatel uvádí, že představitelé této církve potlačují a vyhrožují s cílem úplně zakázat kanonickou ukrajinskou pravoslavnou církev (používaná zkratka KP). MP není nikým uznávaná. Kdo s jejich názory nesouhlasí, je označován za separatisty a putinské příznivce. Správní orgán zhodnotil důvody žalobce k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že jimi byly výhrůžky a konflikt s osobami z pravoslavné církve, která je podřízena Kyjevu, respektive kyjevskému patriarchátu.“* Není zejména zjevné, co stěžovatel rozumí *„církví ukrajinského patriarchátu“*, pokud jí rozumí církev moskevského patriarchátu, o níž v žalobě tvrdí, že je jejím členem, pak jsou nelogická jeho další tvrzení v kasační stížnosti o tom, že členové posledně uvedené církve ostatním vyhrožují a usilují o zákaz *„kanonické ukrajinské církve“* a toho, kdo s jejich názory nesouhlasí, označují za *„separatisty a putinské příznivce“*.

[34] Nejvyšší správní soud k výše uvedeným rozporům ovšem uzavírá, že jednotícím prvkem v tvrzeních stěžovatele a podstatné pro posouzení věci je, že má být příslušníkem té odnože ukrajinské pravoslavné církve, která je v konfliktu s Ukrajinskou pravoslavnou církví kyjevského patriarchátu. Není přitom sporu o tom, že k určitým střetům mezi všemi uvedenými církvemi a jejich členy může docházet. Z uvedeného pohledu tedy není rozhodné, zda stěžovatel je členem Ukrajinské pravoslavné církve moskevského patriarchátu nebo Ukrajinské autokefální pravoslavné církve (z hlediska povahy všech tří jmenovaných církví lze ostatně jen na okraj poznamenat, že autokefální, tj. samostatné a nezávislé, jsou všechny). Podstatné pro posouzení věci však je, zda stěžovateli může být poskytnuta ochrana před původci jím tvrzeného pronásledování (údajně příznivci Ukrajinské pravoslavné církve kyjevského patriarchátu), jak níže rozvedeno.

[35] Z tvrzení stěžovatele totiž vyplývá, že není pronásledován státními orgány, nýbrž osobami, jež jsou členy Ukrajinské pravoslavné církve kyjevského patriarchátu, tedy osobami, které je nutné pro účely právního posouzení stěžovatelovy žádosti o mezinárodní ochranu považovat za soukromé osoby. Z judikatury Nejvyššího správního soudu přitom vyplývá, že k pronásledování ze strany nestátních subjektů musí k samotnému pronásledování přistoupit také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 – 41, a ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 – 68).

[36] K možnosti domoci se ochrany u příslušných orgánů na Ukrajině se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, v němž uvedl, že *„[p]okud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Pokud to však zjevné není (...), žadatel musí v pohovoru se žalovaným uvést, proč se na poskytovatele ochrany s žádostí neobrátil; břemeno*

tvrzení ohledně nedostupnosti (či nedostatečnosti) ochrany v zemi původu tudíž leží na straně [žadatele].“

[37] Z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP, se v této souvislosti podává, že proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci lze podat stížnost u prokuratury, popřípadě u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku.

[38] Městský soud v napadeném rozsudku k této otázce konstatoval, že stěžovatel nevyužil všechny prostředky ochrany poskytované ukrajinským právním řádem, přičemž odnikud nevyplynulo, že by ochrana poskytována ukrajinským státem byla pro stěžovatele nedostatečná nebo nedostupná.

[39] Stěžovatel přitom do protokolu o pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 8. 6. 2016 uvedl, že fyzické konflikty byly dva. K prvnímu mělo dojít v lednu 2016, kdy měl být napaden neznámými muži, kteří se měli dobývat do kostela v jeho vesnici s tvrzením, že bohoslužby má pořádat duchovní Ukrajinské pravoslavné církve kyjevského patriarchátu. Sám stěžovatel přitom uvedl, že na místo byla zavolána policie, měl se ovšem dostavit jen obvodní policista, který ani nezjistil, co uvedení neznámí lidé byli zač. Stěžovatel pak tvrdil, že v této souvislosti podal oznámení na policii, ale nic se nestalo. V souvislosti s tímto konfliktem stěžovatel ani netvrdil, že by na průběh jeho vyšetřování podal jakoukoli stížnost.

[40] K druhému z incidentů pak mělo dojít dne 9. 5. 2016 u pomníku muže, který zahynul při boji o Slavjansk, kdy účastníkům bohoslužby měli neznámí lidé v *„maskáčích“* nadávat a *„vytlačovat“* je. Stěžovatel, který o sobě uvedl, že nepatří mezi lidi, kteří by *„jen stáli a koukali“*, se měl vůči tomuto jednání ohradit a v důsledku toho dle tvrzení stěžovatele ho jeden z těchto neznámých lidí sice neudeřil, ale chytil ho za oblečení a povalil jej na zem; stěžovatel měl mít v důsledku toho přeražený nos. Stěžovatel uvedl, že poté podal oznámení na policii, kdy popsal, co se stalo. Následně stěžovatele u něj doma navštívil obvodní policista a vyptával se, co se stalo. Stěžovatel poté na oddělení policie v Hajsynu zjišťoval, jak je jeho případ řešen, přičemž mu bylo sděleno, že jeho případ se stále vyšetřuje. Stěžovatel se domníval, že policie jeho případ nevyřeší, a proto se obrátil na prokuraturu v Hajsynu, u níž podal oznámení. Po několika dnech od tohoto oznámení přijeli lidé z prokuratury ke stěžovateli domů, při této návštěvě mu sebrali tablet a flash disk, dívali se do jeho počítače, v němž si prohlíželi, zda stěžovatel nepsal něco na sociálních sítích a kontrolovali jeho kontakty. O uskutečnění této kontroly stěžovatel neobdržel žádný úřední záznam či jinou zprávu. Po incidentu na hřbitově měl stěžovatel dostat tři dopisy, v nichž mu bylo vyhrožováno vypálením obchodu, který s bratrem provozoval, a měl být vyzýván k odchodu do Ruska. S těmito dopisy se stěžovatel na nikoho neobrátil; telefonicky pak mělo být vyhrožováno jen duchovnímu jeho církve. Stěžovatel pak dne 27. 5. 2016 z Ukrajiny odjel do České republiky, kde žije jeho matka a sestra; matka stěžovatele mu ještě před uvedenými událostmi vyřídila pozvání do České republiky.

[41] Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že ze samotných tvrzení stěžovatele plyne, že v případě incidentu z ledna 2016 stěžovatel nevyužil všechny prostředky ochrany,

pokračování

které mu poskytuje ukrajinský právní řád, a to zejména stížnosti na postup policie při vyšetřování uvedeného incidentu. Z dalších tvrzení stěžovatele přitom nelze dovodit, že by podání takové stížnosti bylo zjevně bezpředmětné, resp. že by orgány v zemi původu nebyly schopny či ochotny mu poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, za něž je třeba uvedené neznámé osoby považovat.

[42] Stížnosti na postup policie totiž úspěšně stěžovatel využil v případě druhého z jím popsaných incidentů ze dne 9. 5. 2016. V případě tohoto incidentu totiž nelze bez dalšího dovodit, že by ukrajinské orgány nebyly schopny či ochotny tento incident vyšetřit, anebo by vůči stěžovateli postupovaly šikanózně. Je totiž třeba vzít v úvahu okolnosti tohoto incidentu a krátkost doby, která uběhla od jeho spáchání do doby odjezdu stěžovatele z Ukrajiny (necelé tři týdny). Během této doby stěžovatel podal oznámení, byl vyslechnut doma policistou, podal stížnost a následně byly zjišťovány rovněž jeho aktivity. Tyto skutečnosti uvedené stěžovatelem ovšem nasvědčují tomu, že vyšetřování tohoto incidentu ze strany ukrajinských státních orgánů skutečně probíhalo, přičemž s ohledem na povahu tohoto incidentu nelze bez dalšího považovat za šikanózní prověřování aktivit samotného stěžovatele jako údajné oběti násilí. Takový postup je v obdobných případech poměrně běžný a slouží k prověření okruhu podezřelých osob, popř. stanovení a prověření vyšetřovacích verzí. Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůrazňuje, že sám stěžovatel uvedenou *„prohlídku“* ani neoznačil za zaměřenou vůči jeho osobě, ani neuváděl, že by měl nějaké jiné potíže s ukrajinskými státními orgány. V případě stěžovatelova tvrzení, že o této *„prohlídce“* neobdržel nějakou zprávu (protokol, potvrzení), by sice bylo možné označit za určité pochybení, ale nelze v tom bez dalšího spatřovat např. nátlak na stěžovatele ze strany ukrajinských státních orgánů, který stěžovatel ostatně ani netvrdí. Nelze v této souvislosti ani rozumně očekávat, že by vyšetřování stěžovatelem popsaného incidentu, jehož se zjevně mělo účastnit mnoho lidí, bylo ukončeno v době necelých tří týdnů, a to již s ohledem na předpokládanou potřebu provedení výslechů více lidí apod.

[43] V této souvislosti nelze ani přehlédnout, že stěžovatel příslušným ukrajinským orgánům neoznámil, že mu bylo po uvedeném incidentu písemně vyhrožováno, ačkoli k tomu s ohledem na vyšetřování druhého z incidentů měl nepochybně dostatek prostoru. Rovněž ve vztahu k těmto výhrůžkám tedy nelze než konstatovat, že stěžovatel nevyužil všech prostředků ochrany, které mu poskytuje ukrajinský právní řád.

[44] Nejvyšší správní soud k námitkám stěžovatele dále konstatuje, že s obdobnými žalobními námitkami se sice městský soud vypořádal poměrně kuse, přesto lze však jeho závěry označit za přezkoumatelné. Městský soud při vypořádá těchto námitek, byť stručně, zohlednil skutkový stav, postavení stěžovatele v jeho pravoslavné církvi a skutečnost, že stěžovatel nevyužil všech prostředků ochrany, které mu ukrajinský právní řád poskytuje. V této souvislosti nelze souhlasit ani s námitkou stěžovatele, že jej městský soud označil pouze za řadového příslušníka jeho pravoslavné církve; stěžovatel totiž nikdy netvrdil, že by byl jejím představitelem či duchovním.

[45] V této souvislosti neobstojí ani námitky, že žalovaný vycházel z obecných a zastaralých zpráv a nezabýval se způsobem řešení sporů stěžovatelem uváděných církví ukrajinskými státními orgány. Ke stěžovatelem uváděným incidentům mělo dojít v roce

2016, přičemž žalovaný vycházel např. z již zmiňované zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2016 ze dne 27. 1. 2016, Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 3. 6. 2016, Informace Úřadu Vysokého komisaře pro uprchlíky (UNHCR) „Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině" – aktualizace č. 3, září 2015, Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) „Zpráva o stavu lidských práv na Ukrajině 16. listopadu až 15. února 2016" ze dne 3. 3. 2016. Uvedené zprávy považuje Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem za dostatečně relevantní a aktuální, přičemž je třeba zdůraznit, že stěžovatel v žalobě ani v kasační stížnosti konkrétně neuvádí, v čem má podle jeho názoru jejich obecnost a neaktuálnost vlastně spočívat. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí také dostatečně zabýval případem stěžovatele ve vztahu k výše popsaným incidentům a postupu ukrajinských státních orgánů. Otázka, jakým způsobem *„řeší"* ukrajinské státní orgány spory přímo mezi znesvářenými pravoslavnými církvemi, není pro rozhodnutí o žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu podstatná. Ostatně ani stěžovatel v této souvislosti neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, který by měly jakýkoli vztah k jeho žádosti o mezinárodní ochranu.

[46] Nejvyšší správní soud v návaznosti na výše uvedené také poznamenává, že není povinností žalovaného, aby si sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany a následně si k tomu činil potřebná skutková zjištění. Povinností žalovaného v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany je zjistit skutečný stav věci v rozsahu důvodů, které žadatel o mezinárodní ochranu v průběhu správního řízení uvedl (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, či ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 – 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS); této povinnosti žalovaný v projednávané věci dostál.

[47] Kasační námitku týkající se humanitárního azylu stěžovatel formuloval pouze obecně a to tak, že žalovaný neposoudil možnost udělení humanitárního azylu, a proto se s ní mohl zdejší soud vypořádat také pouze v obecné rovině.

[48] K otázce posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, z něhož plyne, že *„smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní" azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu."* V rozsudku ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 - 52, pak zdejší soud konstatoval, že *„[u]stanovení § 14 zákona o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je 'případ zvláštního zřetele hodný' a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy 'lze udělit humanitární azyl' přestavuje správní uvážení."* Nejvyšší správní soud tedy pouze posuzuje, zda je rozhodnutí žalovaného ve věci

humanitárního azylu logické, nediskriminační a není v rozporu se zákazem libovůle (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).

[49] K možnosti udělení humanitárního azylu se žalovaný vyjádřil na straně 5 napadeného rozhodnutí, přičemž dospěl k závěru, že v případě stěžovatele neexistuje žádný důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu. Za situace, kdy stěžovatel v rámci žádosti neuváděl žádný relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 zákona o azylu, nelze těmto závěrům ničeho vytknout, neboť žalovaný neměl povinnost udělení humanitárního azylu podrobněji zkoumat. Hodnocení městského soudu, že žalovaný při posuzování možnosti udělení mezinárodní ochrany nevybočil z mezí správního uvážení, je rovněž správné.

[50] Pro úplnost a nad rámec kasačních námitek Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel neuváděl žádné relevantní skutečnosti pro udělení mezinárodní ochrany z důvodů uvedených v § 12 písm. a), § 13 zákona o azylu ani pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Ze správního spisu nevyplynulo, že by stěžovateli hrozilo uložení nebo vykonání trestu smrti v zemi jeho původu, na Ukrajině nehrozí neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu represe ze strany Ukrajiny, stěžovatel pochází z oblasti, která není zasažena konfliktem v její východní části. Za této situace nelze vytýkat městskému soudu ani žalovanému, že se možností udělení mezinárodní ochrany z uvedených důvodů podrobněji nezabývali; stěžovatel v uvedeném směru ostatně ani ničeho relevantního netvrdil.

IV. Závěr a náklady řízení

[51] Ze všech uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[52] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel úspěch neměl a žalovanému, která měl ve věci úspěch a měl by právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady s tímto řízením nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[53] Stěžovateli byla usnesením městského soudu ze dne 30. 9. 2016, č. j. 1 Az 55/2016 - 17, ustanoven k ochraně jeho práv zástupce Mgr. Záviš Löffelmann, advokát se sídlem Karlovo náměstí 671/24, Praha 1, a v takovém případě platí jeho odměnu včetně hotových výdajů stát (§ 35 odst. 9 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s). Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v relevantním znění, náleží ustanovenému zástupci v řízení o kasační stížnosti odměna za jeden úkon právní služby. Tím bylo písemné podání ve věci samé – kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za který přísluší částka 3100 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), tj. celkem 3400 Kč. Protože ustanovený zástupce je plátcem

daně z přidané hodnoty, zvyšuje se uvedená částka dále o částku odpovídající dani, kterou je povinna odvést, tj. 21 % z částky 3400 Kč, tedy o 714 Kč. Výše celkové odměny a náhrady hotových výdajů ustanoveného zástupce proto činí 4114 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 8. února 2018

Mgr. Ondřej Mrákota
předseda senátu